

Azər-Türk Bank Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

*31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə
Müstəqil Auditorun Hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	2
Ümumi gəlir haqqında hesabat	3
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Maliyyə hesabatları ilə bağlı Qeydlər

1. Ümumi məlumat	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	6
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	9
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları	17
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	18
6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	18
7. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	19
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər	20
9. Əmlak və avadanlıqlar	22
10. Qeyri-maddi aktivlər	22
11. Vergilər	23
12. Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	24
13. Digər aktivlər və öhdəliklər	24
14. Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	25
15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	25
16. Kapital	26
17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	27
18. Xalis haqq və komissiya gəliri	28
19. İşçilər üzrə, ümumi və inzibati xərclər	29
20. Risklərin idarə edilməsi	29
21. Ədalətli dəyərin ölçülməsi	37
22. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	39
23. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar	39
24. Kapitalın adekvatlığı	41
25. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr	41

Building a better
working world

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.
Port Baku Towers Business Centre
South Tower, 9th floor
153, Neftçilər Ave.
Baku, AZ1010, Azerbaijan
Tel: +994 (12) 490 7020
Fax: +994 (12) 490 7017
www.ey.com/az

Ernst & Yang Holdings (SiAyEs) B.V.
Port Baku Towers Biznes Mərkəzi
Cənub Qülləsi, 9-cu mərtəbə
Neftçilər prospekti, 153
Bakı, AZ1010, Azərbaycan
Tel: +994 (12) 490 7020
Faks: +994 (12) 490 7017

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Azər-Türk Bank Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ("ASC") Səhmdarlarına və İdarə heyətinə

Biz Azər-Türk Bank ASC-nin 31 dekabr 2014-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və 2014-cü il üzrə mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatların icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fərqləndiricilik və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditə beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də fərqləndiricilik və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi üçün hazırlanması məqsədilə müəssisənin maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Azər-Türk Bank ASC-nin maliyyə vəziyyətini və 2014-cü il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

29 may 2015-ci il

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixinə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013 Yenidən hesablanmış (Qeyd 2)	2012 Yenidən hesablanmış (Qeyd 2)
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	66,185	14,848	17,092
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	1,346	12,366	5,206
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	7	15,229	7,144	11,966
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	202,553	51,128	46,701
Əmlak və avadanlıqlar	9	814	508	712
Qeyri-maddi aktivlər	10	306	55	64
Cari mənfəət vergisi aktivləri		437	-	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	11	675	1,064	334
Digər aktivlər	13	693	799	389
Cəmi aktivlər		288,238	87,912	82,464
Öhdəliklər				
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	14	178,124	29,031	33,403
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	15	59,355	47,358	36,462
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		-	282	263
Digər öhdəliklər	13	3,518	342	270
Cəmi öhdəliklər		240,997	77,013	70,398
Kapital				
Səhm kapitalı	16	50,000	13,447	12,243
Yığılmış deficit		(2,784)	(2,548)	(177)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə reallaşdırılmamış gəlir		25	-	-
Cəmi kapital		47,241	10,899	12,066
Cəmi öhdəliklər və kapital		288,238	87,912	82,464

Bankın İdarə Heyətinin adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır:

Elmar Məmmədov

İdarə Heyətinin sədri

Pervanə Məmmədova

Maliyyə Menecmenti departamentinin rəhbəri

29 may 2015-ci il

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013 Yenidən hesablanmış (Qeyd 2)
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		10,428	9,186
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları		565	497
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		690	628
		11,683	10,311
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(2,439)	(2,246)
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(1,045)	(1,532)
Repo razılaşmaları		(20)	-
		(3,504)	(3,778)
Xalis faiz gəliri		8,179	6,533
Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat	8	(2,108)	(4,766)
Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri		6,071	1,767
Xalis haqq və komissiya gəliri	18	1,132	1,001
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərlər):			
- xarici valyuta üzrə mübadilə əməliyyatları		620	531
- yenidən qiymətləndirmə fərqləri		(50)	(2)
Qeyri-faiz gəliri		1,702	1,530
İşçilər üzrə xərclər	19	(3,037)	(2,610)
Ümumi və inzibati xərclər	19	(2,157)	(1,741)
Köhnəlmə və amortizasiya	9, 10	(198)	(231)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	12	(342)	-
Qeyri-faiz xərcləri		(5,734)	(4,582)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət/(zərər)		2,039	(1,285)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	11	(411)	118
İl üzrə mənfəət/(zərər)		1,628	(1,167)

Ümumi gəlir haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013 Yenidən hesablanmış (Qeyd 2)
İl üzrə mənfəət/(zərər)		1,628	(1,167)
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəətə və ya zərərə yenidən təsnif edilməli olan digər ümumi gəlir:</i>			
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə reallaşdırılmamış gəlirlər	7	31	-
Mənfəət vergisinin təsiri	11	(6)	-
İl üzrə digər ümumi gəlir, vergini çıxmaqla		25	-
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/(zərər)		1,653	(1,167)

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Səhm kapitalı	Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə reallaşdırıl- mamış gəlir	Bölüşdürül- məmiş mənfəət/ (Yığılmış defisit)	Cəmi kapital
31 dekabr 2012-ci il (əvvəlki hesabat üzrə)	12,243	-	1,724	13,967
Səhvlərin düzəldilməsi	-	-	(1,901)	(1,901)
31 dekabr 2012-ci il (yenidən hesablanmış)	12,243	-	(177)	12,066
İl üzrə zərər (yenidən hesablanmış)	-	-	(1,167)	(1,167)
İl üzrə cəmi ümumi zərər (yenidən hesablanmış)	-	-	(1,167)	(1,167)
Yerli uçot üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitalaşdırılması (Qeyd 16)	1,204	-	(1,204)	-
31 dekabr 2013-cü il (yenidən hesablanmış)	13,447	-	(2,548)	10,899
İl üzrə mənfəət	-	-	1,628	1,628
İl üzrə digər ümumi gəlir	-	25	-	25
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	-	25	1,628	1,653
Səhm kapitalının emissiyası (Qeyd 16)	36,553	-	-	36,553
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 16)	-	-	(1,864)	(1,864)
31 dekabr 2014-cü il	50,000	25	(2,784)	47,241

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013 Yenidən hesablanmış (Qeyd 2)
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		10,774	10,381
Ödənilmiş faiz		(3,428)	(4,161)
Alınmış haqq və komissiya		1,543	1,350
Ödənilmiş haqq və komissiya		(411)	(349)
Xarici valyuta ilə mübadilə əməliyyatlarından xalis reallaşdırılmış gəlirlər		620	531
İşçilərlə bağlı ödənilmiş xərclər		(3,051)	(2,583)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(2,142)	(1,761)
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti		3,905	3,408
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma</i>			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		10,855	(7,117)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(152,907)	(9,564)
Digər aktivlər		33	(36)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>			
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		149,861	(4,429)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		11,936	11,147
Digər öhdəliklər		1,290	72
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		24,973	(6,519)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(703)	(593)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		24,270	(7,112)
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(28,119)	(13,161)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılmasından və geri alınmasından daxilolmalar		20,168	18,013
Əmlak və avadanlıqların alınması		(487)	(18)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(571)	-
İnvestisiya fəaliyyətində (istifadə edilmiş)/əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(9,009)	4,834
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Səhm kapitalının emissiyasından daxilolmalar	16	36,553	-
Bankın səhmdarlarına ödənilmiş dividendlər		-	(32)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		36,553	(32)
Məzənnələrin dəyişməsinin pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə təsiri		(477)	66
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		51,337	(2,244)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə		14,848	17,092
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	5	66,185	14,848

Bank tərəfindən həyata keçirilmiş qeyri-nağd əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Yerli uçot üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitallaşdırılması	-	1,204
Faiz gəliri üzrə ödəmə mənbəyindən tutulan vergi	44	-

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Ümumi məlumat

Azər-Türk Bank Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ("Bank") 1995-ci ilin may ayında Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən nəzərlənir və fəaliyyətini 234 sayılı lisenziya əsasında həyata keçirir.

Bankın əsas işgüzar fəaliyyəti korporativ və pərakəndə əməliyyatların həyata keçirilməsindən ibarətdir. Bu əməliyyatlara sərbəst dövrli valyutalarda və Azərbaycan manatı ilə ("AZN") depozitlərin alınması və kommersiya kreditlərinin verilməsi, Azərbaycanın daxilində və xaricə ödənişlərin köçürülməsi, müştərilərin ixrac/idxal əməliyyatlarının dəstəklənməsi, xarici valyutanın mübadiləsi, eləcə də kommersiya və pərakəndə müştərilərə digər bank xidmətlərinin göstərilməsi daxildir.

31 dekabr 2014-cü və 2013-cü il tarixlərinə Bankın şəbəkəsi baş ofis, 1 müştəri xidməti departamenti və 4 filialdan ibarət olmuşdur.

Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Fiziki şəxslərin əmanətlərinin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Dövlət Əmanətlərin Sığortalanması Fondu 2014-cü ildə fiziki şəxslərin bir müştəri üzrə 30 min AZN-ə (2013-cü il: 30 min AZN) qədər əmanətlərinin (digər şərtləri nəzərə almaqla) 100%-nin kompensasiya edilməsinə zəmanət verir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın işçilərinin sayı 167 (2013-cü il: 139) olmuşdur.

Bankın rəsmi ünvanı: Azərbaycan, Bakı, Xocalı prospekti 55.

31 dekabr tarixlərinə, Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	2014, %	2013, %	2012, %
Azərbaycan Respublikasının hökuməti	75.00	–	–
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	12.37	46.00	46.00
AzRe Təkrarsığorta ASC	6.55	–	–
Qala Həyat Sığorta Şirkəti ASC	5.00	–	–
"Ziraat Bank International AG"	1.08	4.00	4.00
"Aqrarkredit" QSC	–	46.00	46.00
"TuranBank" ASC	–	4.00	4.00
Cəmi	100.00	100.00	100.00

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın yekun səhmdarı Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən təmsil edilən Azərbaycan Respublikasının hökumətidir ("Hökumət"). 31 dekabr 2013-cü il tarixində Bank T.C. Ziraat Bankası A.Ş. və "Aqrarkredit" QSC tərəfindən birgə nəzarət edilirdi.

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı ("AZN") Bankın funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti AZN ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Bank qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını AZN ilə və MHBS-ə uyğun olaraq həyata keçirməlidir. Hazırkı maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar və bir səhm üzrə dəyər istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir.

Ədalətli dəyər ilə ölçülən satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları istisna olmaqla, maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası (davamı)**Yenidən hesablamalar və təsnif etmələr**

31 dekabr 2014-cü il tarixinə və bu tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları hazırlanarkən 31 dekabr 2013-cü il tarixinə və bu tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatlarının müəyyən maddələri düzəliş və təsnif edilmiş, və müvafiq olaraq yenidən hesablamalar aparılmışdır.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıda göstərilən yenidən hesablamalar aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat üzrə (2013)	Yenidən hesablamalar (2013)	Düzəliş edilmiş (2013)	Qeydlər
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat				
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	3,836	11,012	14,848	a), b), c)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	23,378	(11,012)	12,366	a), b), c)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	57,253	(6,125)	51,128	d), e), j), k)
Əmlak və avadanlıqlar	552	(44)	508	f)
Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	696	(696)	-	g)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	-	1,064	1,064	l)
Digər aktivlər	103	696	799	g)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	36,830	10,528	47,358	h)
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	39,559	(10,528)	29,031	h)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	173	(173)	-	l)
Bölüşdürülməmiş mənfəət	2,383	(4,931)	(2,548)	d), e), k), j), f), l)

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda aşağıda göstərilən yenidən hesablamalar aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat üzrə (2013)	Yenidən hesablamalar (2013)	Düzəliş edilmiş (2013)	Qeydlər
Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat				
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəliri	9,062	124	9,186	d), e), k)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər üzrə faiz xərci	(1,314)	(932)	(2,246)	i)
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər üzrə faiz xərci	(2,464)	932	(1,532)	i)
Kreditin dəyərsizləşməsi üzrə xərc	(922)	(3,844)	(4,766)	j)
Köhnəlmə və amortizasiya	(187)	(44)	(231)	f)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(615)	733	118	l)
İl üzrə mənfəət/(zərər)	1,864	(3,031)	(1,167)	d), e), k), j), f), l)

31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda aşağıdakı yenidən hesablamalar aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat üzrə (2013)	Yenidən hesablamalar (2013)	Düzəliş edilmiş (2013)	Qeydlər
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat				
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(1,519)	(5,598)	(7,117)	a), b), c), m)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	10,897	250	11,147	h), n)
Bank və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	(4,109)	(320)	(4,429)	h), o)

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası (davamı)**Yenidən hesablamalar və təsnif etmələr (davamı)**

- a) 1,208 min AZN (2012-ci il: 943 min AZN) məbləğində ARMB-də məcburi ehtiyatın Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərindən Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərə yenidən təsnif edilməsi.
- b) 9,469 min AZN (2012-ci il: 5,947 min AZN) məbləğində cari hesabların Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərdən Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə yenidən təsnif edilməsi.
- c) 2,751 min AZN (2012-ci il: 4,673 min AZN) məbləğində kredit təşkilatlarında müddəti 90 günədək olan müddətli depozitlərin Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərdən Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə yenidən təsnif edilməsi.
- d) 112 min AZN (2012-ci il: sıfır) məbləğində təxirə salınmış kreditin verilməsi üzrə komissiya haqlarının artıq göstərilməsində düzəlişin edilməsi. Yenidən hesablamaların faiz gəlirinə təsiri 112 min AZN təşkil edir.
- e) 51 min AZN (2012-ci il: sıfır) məbləğində faiz gəliri üzrə debitor borcun artıq göstərilməsində düzəlişin edilməsi. Yenidən hesablamaların faiz gəlirinə təsiri 51 min AZN təşkil edir.
- f) 44 min AZN (2012-ci il: sıfır) məbləğində əmlak və avadanlıqlar üzrə yığılmış köhnəlmədə və köhnəlmə xərcində düzəlişin edilməsi.
- g) 696 min AZN (2012-ci il: 350 min AZN) məbləğində ödənilməmiş borclar müqabilində götürülmüş daşınmaz daşınmaz əmlakların Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlərdən Digər aktivlərə yenidən təsnif edilməsi.
- h) 10,528 min AZN (2012-ci il: 10,389 min AZN) məbləğində hüquqi şəxslərin cari hesablarının və müddətli depozitlərinin Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklərdən Müştərilər qarşısında öhdəliklərə yenidən təsnif edilməsi.
- i) 932 min AZN məbləğində hüquqi şəxslərin cari hesabları və müddətli depozitləri üzrə faiz xərcinin Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklərdən Müştərilər qarşısında öhdəliklərə yenidən təsnif edilməsi.
- j) 6,249 min AZN (2012-ci il: 2,405 min AZN) məbləğində kredit zərəri üzrə ehtiyatın az göstərilməsində düzəlişin edilməsi. Yenidən hesablamaların kreditin dəyərsizləşmə üçün ehtiyata təsiri 3,844 min AZN təşkil edir.
- k) 63 min AZN (2012-ci il: sıfır) məbləğində fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəlirinin hesablanması az göstərilməsində düzəliş edilməsi. Yenidən hesablamaların faiz gəlirinə təsiri 63 min AZN təşkil edir.
- l) 1,064 min AZN (2012-ci il: 334 min AZN) məbləğində təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin və 733 min AZN (2012-ci il: 504 min AZN) məbləğində müvafiq mənfəət vergisi xərcinin hesablanması düzəliş edilməsi. Düzəlişin təsiri 173 min AZN (2012-ci il: 170 min AZN) məbləğində təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyinin tam qaytarılması ilə nəticələnmişdir.
- m) 13 min AZN məbləğində kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərdən pul vəsaitlərinin hərəkətinin artıq göstərilməsində və 98 min AZN məbləğində məzənnədə dəyişikliklərin təsirinin artıq göstərilməsində düzəlişin edilməsi.
- n) 246 min AZN məbləğində müştərilər qarşısında öhdəliklərdən pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin az göstərilməsində və 135 min AZN məbləğində məzənnədə dəyişikliklərin təsirinin artıq göstərilməsində düzəlişin edilməsi.
- o) 138 min AZN məbləğində banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklərdən pul vəsaitlərinin hərəkətinin artıq göstərilməsində və 319 min AZN məbləğində məzənnədə dəyişikliklərin təsirinin az göstərilməsində düzəlişin edilməsi.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıda göstərilən yenidən hesablamalar aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat üzrə (2012)	Yenidən hesablamalar (2012)	Düzəliş edilmiş (2012)	Qeydlər
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat				
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	7,415	9,677	17,092	a), b), c)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	14,883	(9,677)	5,206	a), b), c)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	49,106	(2,405)	46,701	j)
Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	350	(350)	-	g)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	-	334	334	l)
Digər aktivlər	39	350	389	g)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	26,073	10,389	36,462	h)
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	43,792	(10,389)	33,403	h)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	170	(170)	-	l)

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

Bank 1 yanvar 2014-cü il tarixindən və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilən aşağıdakı düzəliş edilmiş MHBS-ləri qəbul etmişdir:

32 sayılı MUBS-a düzəlişlər "Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi"

Bu düzəlişlərdə "hazırda qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququna malikdir" sözləri izah edilir. Eyni zamanda düzəlişlər sinxron olmayan ümumi hesablaşma mexanizmlərini tətbiq edən hesablaşma sistemlərinə qarşılıqlı əvəzləşdirmə meyarının tətbiqi qaydasını izah edir. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə heç bir təsir göstərməmişdir.

21 sayılı BMHŞK şərh "Yığılmalar"

21 sayılı BMHŞK şərh izah edir ki, müəssisə yığımla bağlı öhdəliyi müvafiq qanunvericiliyin müəyyən etdiyi ödənişə səbəb olan əməliyyat baş verdiyi anda tanınmalıdır. Bundan əlavə, şərhde izah edilir ki, minimal hədd göstəricisinə bağlı olan yığım öhdəliyi müəyyən edilmiş həmin minimal hədd göstəricisinə çatdıqdan əvvəl tanınmalı deyildir. Bu BMHŞK şərhinin Bankın maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır, çünki Bank keçən illərdə 21 sayılı BMHŞK şərhinin tələblərinə uyğun olan "Ehtiyatlar, Şərti Öhdəliklər və Şərti Aktivlər" adlı 37 sayılı MUBS əsasında tanıma prinsiplərini tətbiq etmişdir.

36 sayılı MUBS-a düzəlişlər "Qeyri-maliyyə aktivləri üzrə bərpa oluna bilən məbləğ haqqında məlumatların açıqlanması"

Bu düzəlişlər "Aktivlərin dəyərsizləşməsi" 36 sayılı MUBS-un tələb etdiyi açıqlamalarla bağlı "Ədalətli dəyərin ölçülməsi" adlı 13 sayılı MHBS-in nəzərdə tutulmayan nəticələrini aradan qaldırır. Əlavə olaraq, bu düzəlişlər dəyərsizləşmə zərəri tanınmış və ya dövr ərzində bərpa edilmiş aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər (PVYV) üzrə bərpa oluna bilən məbləğlərin açıqlanmasını tələb edir. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə və ya nəticələrinə heç bir təsir göstərməmişdir.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Bank satış üçün mövcud olan qiymətli kağızları hər hesabat tarixində ədalətli dəyərle ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya hesablanmış dəyərle ölçülmüş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri 21-ci Qeyddə təqdim edilir.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alına biləcək və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə biləcək məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- ▶ Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- ▶ Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Bankın əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının, aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla, iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Bank mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- ▶ Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kvotasiya edilmiş (təshih edilməmiş) qiymətləri mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövr şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Bank hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınma

39 sayılı MUBS ilə əhatə olunan maliyyə aktivləri müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, kreditlər və debitor borcları və ya satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə təsnif edilir.

Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Bank aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatları qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması deməkdir.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri "Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Təyin edilmiş və effektiv hedcinq alətləri olmayan törəmə aktivlər də ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri üzrə gəlir və ya zərərlər mənfəət və ya zərərdə əksini tapır.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Dəyişməz və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri Bankın onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlanılması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya edilmiş dəyərle ölçülür. Gəlir və ya zərərlər mənfəət və ya zərərdə investisiyalar uçotdan çıxarılanda və ya dəyərsizləşəndə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, dəyişməz və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərle əks etdirilir. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarılanda və ya dəyərsizləşəndə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri satış üçün təyin edilmiş və ya yuxarıda göstərilən üç sinifdən heç birinə təsnif edilməyən qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin tanımadan sonra satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərle ölçülür və bu zaman gəlir və ya xərclər investisiyanın tanınması dayanana və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənə qədər digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Ticarət üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivini artıq yaxın zamanda satılmaq məqsədilə saxlanılmırsa, aşağıdakı hallardan birində ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- ▶ Yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivini o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- ▶ Digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satış üçün mövcud olan və ya ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun olan satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətinə və imkanına malikdirsə, kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərle yenidən təsnif edilir. Artıq mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər geri qaytarılmır. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

Borc vəsaitləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər, müştərilər qarşısında öhdəliklər, beynəlxalq kreditorlardan alınmış borc vəsaitlər və buraxılmış borc qiymətli kağızları daxildir. İlk tanınmadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərle, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və zərərdə borclar silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Bank öz borcunu satın alırsa, həmin borc maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş vəsait arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Lizinqlər

Əməliyyat lizinqi – Bank lizinq alan qismində

Lizinq üzrə obyektlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqe verən tərəfindən Banka ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən digər əməliyyat xərclərinin tərkibinə daxil edilir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınmada ölçülməsi

İlkin tanınma zamanı maliyyə alətləri ədalətli dəyərle ölçülür. Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan alətlərin ədalətli dəyərlərinə əməliyyatla birbaşa əlaqəsi olan xərclər əlavə edilir.

Adətən, ilkin tanınmada maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir. Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyərin əməliyyat qiymətindən fərqli olduğunu müəyyən edərsə, onda:

- ▶ Ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktivlər və ya öhdəliklərin kotirovkaları ilə sübuta yetirilsə (yəni Səviyyə 1 üçün giriş məlumatları) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlarda əldə edilən məlumatları istifadə edən qiymətləndirmə üsullarına əsaslanırsa, Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi gəlir və ya zərər kimi tanıyır;
- ▶ Bütün digər hallarda maliyyə alətinin ilkin qiymətləndirməsində ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi təxirə salmaq üçün düzəliş aparılır. İlk tanınmadan sonra Bank bu təxirə salınmış fərqi gəlir və ya xərc kimi yalnız giriş məlumatları müşahidə edilə biləndə və ya alət uçotdan çıxarılanda tanıyır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Bank maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı əvəzləşdirmə əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivləri reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Əvəzləşdirmə hüququ gələcək hadisədən asılı olmamalıdır və bütün aşağıdakı hallarda qanuni hüquqa malik olmalıdır:

- ▶ Biznesin adı gedişində;
- ▶ Öhdəliklər yerinə yetirilmədikdə; və
- ▶ Müəssisə və bütün qarşı-tərəflər iflasa uğradıqda və ya müflisləşdikdə.

Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün, vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər və müştərilərə verilmiş kreditlər

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərlə və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Faiz gəliri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir.

Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin maya dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəkli şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərərdə bərpa edilir.

Borc alətləri satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərinə əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərərdə bərpa edilir.

Restrukturizasiya edilmiş kreditlər

Mümkün olduqda Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir. Bu restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- ▶ Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, Bank aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikləri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir;
- ▶ Kreditin restrukturizasiya borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşirsə, Bank ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə diskont edilmiş yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərqi tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Bank effektiv faiz dərəcəsinə yenidən hesablayır.

Yeni şərtlər müəyyən ediləndə kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün şərtlərin yerinə yetirilməsindən və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivləri (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- ▶ Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- ▶ Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- ▶ Bank: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürməmiş və ya özündə saxlamamış, lakin onlar üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmüş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zamanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiyon (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həddi köçürülən aktivin Bank tərəfindən geri alınacaq dəyərinə bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı "put" opsiyonu (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həddi, köçürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyunun icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)**Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması (davamı)***Maliyyə öhdəlikləri*

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditor qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabtda əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Normal biznes fəaliyyətində Bank akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərle "Digər öhdəliklər" maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlkin əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması mənfəət və ya zərərdə nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərərdə zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qüvvəyə gələn və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Müvəqqəti fərqlərin bərpa edilməsi vaxtı nəzarət altında olduğu və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal edildiyi hallar istisna olmaqla, təxirə salınmış mənfəət vergisi törəmə müəssisələrə, asılı müəssisələrə birgə müəssisələrə investisiyalardan irəli gələn müvəqqəti fərqlər üzrə əks etdirilir.

Bundan əlavə, Azərbaycanda tutulan ƏDV, əmlak vergisi, mənbədən tutulan vergi və s. kimi müxtəlif əməliyyat vergiləri, Bankın əməliyyatlarının nəticəsi olaraq, Banka da tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, avadanlıqların bir hissəsinin əvəz edilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqların balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən ehtimal edilən istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	<i>il</i>
Mebel və ofis avadanlığı	5-8
Kompüter avadanlığı	4-5
Nəqliyyat vasitələri	4

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, digər əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir.

Ayrılıqda alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. Müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərlerini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud və ya qeyri-məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə istifadə müddəti iki ildən səkkiz ilə qədər amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Qeyri-müəyyən müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrləri və metodları ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Ehtiyatlar

Bank keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Bank işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Bank əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişləri aparmır.

Səhm kapitalı

Səhm kapitalı

Adi səhmlər səhm kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə ödənilmiş kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal edildəndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlirlər, ödənişin nə zaman edildiyindən asılı olmayaraq, Bank iqtisadi səmərənin əldə edilməsini gözləyəndə və etibarlı şəkildə ölçə biləndə tanınır. Gəlirlərin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərinə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)**Gəlir və xərclərin tanınması (davamı)***Haqq və komissiya gəliri*

Bank haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi müxtəlif xidmətlərdən əldə edir. Bu haqlara aşağıdakı xidmətlərin göstərilməsindən komissiya gəliri daxildir: pul vəsaitlərinin çıxarılması, hesablaşma əməliyyatları, sığorta vasitəçiliyi xidmətləri, plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə haqlar və s. İstifadə edilməsi ehtimal edilən kreditlər üzrə kredit öhdəliyi haqları və kreditlərlə bağlı digər haqlar təxirə salınır (artan xərclərlə birlikdə) və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır.

Dividend gəliri

Gəlirlər Bank ödənişi almaq hüququnu əldə edəndə tanınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi

Maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir/(zərərlər) – Məzənnə fərqi" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirə/(zərərlərə) daxil edilir.

Bank hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında 31 dekabr tarixinə olan aşağıdakı rəsmi məzənnələrdən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2014-cü il	31 dekabr 2013-cü il	31 dekabr 2012-ci il
ABŞ dolları /AZN	0.7844	0.7845	0.7850
Avro/AZN	0.9522	1.0780	1.0377

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər

Bankın maliyyə hesabatlarının buraxılması tarixinə qədər buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar və şərtlər aşağıda açıqlanır:

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-in yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya maliyyə alətləri layihəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir və 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə" adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-in bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erkən tətbiq etməyə icazə verilir. Retrospektiv qaydada tətbiq edilməsi tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. İlk dəfə tətbiq etmənin tarixi 1 fevral 2015-ci il tarixindən əvvəl olduğu halda 9 sayılı MHBS-in əvvəlki (2009, 2010 və 2013-cü illərin) versiyalarının erkən tətbiqinə icazə verilir. 9 sayılı MHBS-in qəbul edilməsi Bankın maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir edəcək, lakin Bankın maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə heç bir təsir göstərməyəcək.

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

15 sayılı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. "İcarələr" adlı 17 sayılı MUBS-un əhatə dairəsində icarə müqavilələri, "Sığorta müqavilələri" adlı 4 sayılı MHBS-in əhatə dairəsində sığorta müqavilələri və "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçülmə" adlı 39 sayılı MUBS-un (və ya "Maliyyə alətləri" adlı 9 sayılı MHBS, erkən tətbiq edildikdə) əhatə dairəsində maliyyə alətləri və digər müqavilə hüquqları və öhdəliklərindən irəli gələn gəlirlər 15 sayılı MHBS-in əhatə dairəsinə daxil olmur və müvafiq standartla idarə edilir.

15 sayılı MHBS-ə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır. 15 sayılı MHBS-in prinsipləri gəlirlərin ölçülməsi və tanınmasına daha strukturlu yanaşmanın tətbiqini təmin edir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərhlər (davamı)

Gəlirlərə aid olan yeni standart bütün müəssisələrə tətbiq edilir və MHBS-in gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart 1 yanvar 2017-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Bank hazırda 15 sayılı MHBS-in təsirini qiymətləndirir və yeni standartı tələb edilən tarixdə qəbul etməyi planlaşdırılır.

16 sayılı MUBS-a və 38 sayılı MUBS-a düzəlişlər: Məqbul köhnəlmə və amortizasiya metodlarının aydınlaşdırılması

Düzəlişlər 16 və 38 sayılı MUBS-da gəlirlərin aktivin istifadəsi prosesində sərf edilən iqtisadi faydaların sxemini deyil, biznesin (aktivin daxil olduğu) həyata keçirilməsindən əmələ gələn iqtisadi faydaların sxemini əks etdirməsi prinsipinə aydınlıq gətirir. Nəticədə, gəlirlərə əsaslanan metod əmlak, qurğu və avadanlığın köhnəlməsi üçün istifadə edilə bilməz və yalnız çox nadir hallarda qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası üçün istifadə edilə bilər. Düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Bu düzəlişlərin Banka təsir göstərməsi gözlənilmir, çünki Bank uzunmüddətli aktivlərinə köhnəlmə hesablamaq üçün gəlirlərə əsaslanan metoddan istifadə etmir.

2010-2012-ci illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və bunların Banka əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

13 sayılı MHBS-ə düzəlişlər "Qısamüddətli debitor və kreditor borcları"

13 sayılı MHBS-ə bu düzəliş "Nəticələrin çıxarılması üçün əsas" bölməsində izah edir ki, müəyyən edilmiş faiz dərəcələri olmayan qısamüddətli debitor və kreditor borcları diskontun təsiri əhəmiyyətli olmayanda hesab-fakturada göstərilən məbləğlə ölçülə bilər.

16 sayılı MUBS "Əmlak, qurğu və avadanlıq" və 38 sayılı MUBS "Qeyri-maddi aktivlər"

Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir. 16 sayılı MUBS və 38 sayılı MUBS-da göstərilir ki, aktiv ümumi və ya xalis balans dəyəri ilə müşahidə edilə bilən məlumatlara istinad etməklə yenidən qiymətləndirilə bilər. Bundan əlavə, yığılmış köhnəlmə və amortizasiya aktivin ümumi və balans dəyəri arasındakı fərkdir.

24 sayılı MUBS "Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması"

Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir və göstərir ki, idarə edən müəssisə (rəhbər heyət xidmətlərini göstərən müəssisə) – barəsində məlumatlar açıqlanmalı olan əlaqəli tərəfdir. Bundan əlavə, idarə edən müəssisənin xidmətlərindən istifadə edən müəssisə idarəetmə xidmətləri üçün çəkilmiş xərcləri açıqlamalıdır.

2011-2013-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və bunların Banka əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

13 sayılı MHBS "Ədalətli dəyərin ölçülməsi"

Düzəliş əvvəlki dövrlərə tətbiq edilir və göstərir ki, 13 sayılı MHBS-in əhatə dairəsindən portfelin istisna edilməsi maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən əlavə 9 sayılı MHBS (və ya müvafiq hallarda 39 sayılı MUBS) ilə əhatə edilən digər müqavilələrə də aiddir.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları

Bankın uçot qaydalarını tətbiq edərkən, rəhbərlik, qiymətləndirmələrdən əlavə, maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə daha əhəmiyyətli təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələrdən istifadə etmiş və ehtimallar vermişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur. Əlavə təfsilatlar Qeyd 21-də təqdim olunur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və proqnozları (davamı)*Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat*

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Bank borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfi dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Kassada olan pul vəsaitləri	18,306	2,069	2,750
ARMB-də cari hesablar	33,008	559	3,722
Digər banklarda cari hesablar	14,871	9,469	5,947
Kredit təşkilatlarında müddəti 90 günədək olan müddətli depozitlər	–	2,751	4,673
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	66,185	14,848	17,092

Digər banklarda cari hesablara rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 42 min AZN (2013-cü il: 4,057 min AZN, 2012-ci il: 3,270 min AZN) və 14,829 min AZN (2013-cü il: 5,412 min AZN, 2012-ci il: 2,677 min AZN) məbləğində müxbir hesabların qalıqları daxildir.

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
ARMB-də məcburi ehtiyat	888	1,208	943
Banklara verilmiş kreditlər	300	7,072	2,054
Müddəti 90 gündən çox olan müddətli depozitlər	158	4,086	2,209
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,346	12,366	5,206

Kredit təşkilatları ARMB-də xarici və yerli valyutada cəlb edilmiş vəsaitlərin əvvəlki ay üzrə orta səviyyəsinin illik 2%-i dərəcəsində (2013-cü il: 3%, 2012-ci il: 3%) faiz qazandırmayan pul depozitini (məcburi ehtiyat) saxlamalıdır. Bankın bu depoziti geri almaq imkanı qanunvericiliklə məhdudlaşdırılır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013	2012
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	9,999	1,486	–
ARMB tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	–	–	3,005
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	–	2,001	7,556
Korporativ istiqrazlar	4,775	3,202	950
Korporativ səhmlər	455	455	455
Cəmi satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	15,229	7,144	11,966

Borc qiymətli kağızları üzrə nominal faiz dərəcələri və müddətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014		2013		2012	
	İllik faiz dərəcəsi	Ödəmə müddəti	İllik faiz dərəcəsi	Ödəmə müddəti	İllik faiz dərəcəsi	Ödəmə müddəti
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3%	dekabr 2023	3%	avqust 2018 – noyabr 2022	–	–
ARMB tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	–	–	–	–	1.28%-2.15%	yanvar 2013
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	–	–	4.25%	iyun 2016	2.97%-5%	iyun 2013 – noyabr 2013
Korporativ istiqrazlar	9%-12%	dekabr 2015 – iyun 2016	8.67%-11.75%	dekabr 2014 – aprel 2015	8.67%-11.75%	dekabr 2014 – dekabr 2015

Satış üçün mövcud olan korporativ səhmlər aşağıdakılardır:

Adı	Fəaliyyət növü	Qeydiyyat alındığı ölkə	2014		2013		2012	
			Ədalətli dəyər	% səhm	Ədalətli dəyər	% səhm	Ədalətli dəyər	% səhm
Başak İnəmə Sığorta Şirkəti	Sığorta xidmətləri	Azərbaycan Respublikası	350	5.83%	350	5.83%	350	5.83%
Milli kart prosessinq mərkəzi	Plastik kartların prosessinq mərkəzi	Azərbaycan Respublikası	45	2.40%	45	2.40%	45	2.40%
Bakı Fond Birjası	Fond Birjası	Azərbaycan Respublikası	60	5.00%	60	5.00%	60	5.00%
			455		455		455	

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Dövlətə məxsus müəssisələr	155,026	–	436
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	31,698	28,623	21,662
Korporativ kreditlər	22,639	27,653	25,630
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	4,617	4,142	3,467
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	753	782	812
Ümumi müştərilərə verilmiş kreditlər	214,733	61,200	52,007
Çıxılsın – dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(12,180)	(10,072)	(5,306)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	202,553	51,128	46,701

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın siniflər üzrə təhlili aşağıdakı kimidir:

	Dövlətə məxsus müəssisələr	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	Cəmi
1 yanvar 2014-cü il	–	(2,554)	(6,566)	(944)	(8)	(10,072)
İl üzrə geri qaytarma/(xərc)	–	(2,594)	733	(247)	–	(2,108)
31 dekabr 2014-cü il	–	(5,148)	(5,833)	(1,191)	(8)	(12,180)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	–	–	(4,016)	(698)	–	(4,714)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	–	(5,148)	(1,817)	(493)	(8)	(7,466)
	–	(5,148)	(5,833)	(1,191)	(8)	(12,180)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmamışdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	–	–	6,180	1,284	–	7,464

	Dövlətə məxsus müəssisələr	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Korporativ kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	Cəmi
1 yanvar 2013-cü il	(58)	(2,169)	(2,576)	(495)	(8)	(5,306)
İl üzrə xərc	58	(385)	(3,990)	(449)	–	(4,766)
31 dekabr 2013-cü il	–	(2,554)	(6,566)	(944)	(8)	(10,072)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	–	–	(4,244)	(467)	–	(4,711)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	–	(2,554)	(2,322)	(477)	(8)	(5,361)
	–	(2,554)	(6,566)	(944)	(8)	(10,072)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmamışdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	–	–	5,697	714	–	6,411

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər**

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə 570 min AZN (2013-cü il: 378 min AZN) məbləğində faiz gəliri hesablanmışdır.

ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq kreditlər yalnız Müşahidə Şurasının razılığı və müəyyən hallarda müvafiq məhkəmə qərarı ilə silinə bilər.

Girov və kreditin keyfiyyətini artıran digər amillər

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilmişdir.

Alınmış girovların əsas növləri pul vəsaitləri, daşınmaz əmlak və nəqliyyat vasitələri üzrə girovlar, üçüncü tərəflərin zəmanətləridir.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın münasibliyini nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərinə nəzarət edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin konsentrasiyası

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Nəqliyyat	155,251	225	612
Fiziki şəxslər	32,451	29,405	22,474
Kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının emalı	10,511	10,952	8,679
Ticarət müəssisələri	5,467	6,072	5,674
İstehsal	3,228	7,659	8,807
Daşınmaz əmlakın tikintisi	1,007	1,959	1,796
Digər	6,818	4,928	3,965
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	214,733	61,200	52,007
Çıxılsın – dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(12,180)	(10,072)	(5,306)
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	202,553	51,128	46,701

155,026 min AZN (2013-cü il: sıfır) məbləğində nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən dövlətə məxsus yerli müəssisəyə verilmiş korporativ kredit Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyindən alınmış vəsaitlərdən verilmişdir. Kredit Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən yerləşdirilmiş depozitlə təmin edilir (Qeyd 14-ə bax). Bu kredit, kredit riski üzrə maksimal limitin pozulmasına gətirib çıxarmışdır.

31 dekabr 2014-cü il tarixində Bankda on (2013-cü il: on, 2012-ci il: on) ən iri borcalandan alınacaq 167,235 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 78%-i ilə (2013-cü il: 14,257 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 23%-i, 2012-ci il: 14,381 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 28%-i) təmsil olunan kredit konsentrasiyası olmuşdur. Bu kreditlər üçün 3,780 min AZN (2013-cü il: 2,820 min AZN, 2012-ci il: 716 min AZN) məbləğində ehtiyat yaradılmışdır.

Azərbaycan İpoteka Fondu ilə borcalma sazişlərinə uyğun olaraq alınmış vəsaitlərdən fərdi ipoteka kreditləri verilmişdir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ilə imzalanmış borcalma sazişlərinə uyğun olaraq korporativ müştərilərə və sahibkarlara, müvafiq olaraq, 8,522 min AZN (2013-cü il: 7,310 min AZN, 2012-ci il: 3,868 min AZN) və 621 min AZN (2013-cü il: 732 min AZN, 2012-ci il: 717 min AZN) məbləğində kredit verilmişdir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Mebel və qurğular</i>	<i>Kompüter</i>	<i>Nəqliyyat vasitələri</i>	<i>Digər əsas vəsaitlər</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri					
31 dekabr 2012-ci il	477	376	146	64	1,063
Əlavələr	4	14	-	-	18
Silinmələr	-	(1)	-	-	(1)
31 dekabr 2013-cü il	481	389	146	64	1,080
Əlavələr	121	365	-	1	487
Silinmələr	-	(1)	-	-	(1)
31 dekabr 2014-cü il	602	753	146	65	1,566
Yığılmış köhnəlmə					
31 dekabr 2012-ci il	(144)	(166)	(28)	(13)	(351)
Köhnəlmə xərci (yenidən hesablanmış)	(97)	(86)	(30)	(9)	(222)
Silinmələr	-	1	-	-	1
31 dekabr 2013-cü il (yenidən hesablanmış)	(241)	(251)	(58)	(22)	(572)
Köhnəlmə xərci	(60)	(97)	(17)	(7)	(181)
Silinmələr	-	1	-	-	1
31 dekabr 2014-cü il	(301)	(347)	(75)	(29)	(752)
Xalis balans dəyəri					
31 dekabr 2012-ci il	333	210	118	51	712
31 dekabr 2013-cü il (yenidən hesablanmış)	240	138	88	42	508
31 dekabr 2014-cü il	301	406	71	36	814

31 dekabr 2014-cü il tarixinə 79 min AZN (2013-cü il: 29 min AZN) məbləğində əmlak və avadanlıqlar tamamilə köhnəlməyə silinmişdir.

10. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Lisensiyalar</i>	<i>Kompüter proqramı</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri			
31 dekabr 2012-ci il	70	12	82
Əlavələr	-	-	-
Silinmələr	-	-	-
31 dekabr 2013-cü il	70	12	82
Əlavələr	149	120	269
Silinmələr	(2)	-	(2)
31 dekabr 2014-cü il	217	132	349
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2012-ci il	(15)	(3)	(18)
Amortizasiya xərci	(7)	(2)	(9)
31 dekabr 2013-cü il	(22)	(5)	(27)
Amortizasiya xərci	(15)	(2)	(17)
Silinmələr	1	-	1
31 dekabr 2014-cü il	(36)	(7)	(43)
Xalis balans dəyəri			
31 dekabr 2012-ci il	55	9	64
31 dekabr 2013-cü il	48	7	55
31 dekabr 2014-cü il	181	125	306

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)
Cari vergi (xərci)/gəliri	(28)	(612)
Təxirə salınmış vergi (xərci)/gəliri	(389)	730
Çıxılsın: digər ümumi gəlirdə tanınmış təxirə salınmış vergi	6	-
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(411)	118

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi aşağıda təqdim olunur:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis gəlirlər	(6)	-
Digər ümumi gəlirlərə aid edilmiş mənfəət vergisi xərci	(6)	-

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsi ilə fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)	2,039	(1,285)
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(408)	257
Çıxılmayan xərclərin vergiyə təsiri	(23)	(124)
Digər	20	(15)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	(411)	118

31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkətləri aşağıda təqdim olunur:

	Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			2014
	2012 (Yenidən hesab- lanmış)	Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə	2013 (Yenidən hesab- lanmış)	Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə	2014
Vergidən çıxılan müvəqqəti fərqlərin təsiri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər	367	797	-	1,164	(408)	-	756
Digər aktivlər	-	-	-	-	65	-	65
Əmlak və avadanlıqlar	-	-	-	-	5	-	5
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	5	-	5
Digər öhdəliklər	-	-	-	-	35	-	35
Şərti öhdəliklər üçün ehtiyat	-	-	-	-	8	-	8
Təxirə salınmış vergi aktivləri	367	797	-	1,164	(290)	-	874
Vergidən çıxılan müvəqqəti fərqlərin təsiri							
Investisiya qiymətli kağızları	(1)	-	-	(1)	(46)	(6)	(53)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(10)	(16)	-	(26)	(4)	-	(30)
Digər aktivlər	(21)	(42)	-	(63)	-	-	(63)
Əmlak və avadanlıqlar	(1)	(9)	-	(10)	(11)	-	(21)
Qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	(8)	-	(8)
Digər öhdəliklər	-	-	-	-	(24)	-	(24)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(33)	(67)	-	(100)	(93)	(6)	(199)
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri	334	730	-	1,064	(383)	(6)	675

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar

Digər dəyərsizləşmə ehtiyatlarında hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Digər aktivlər</i>	<i>Zəmanətlər və öhdəliklər</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2012-ci və 2013-cü illər	–	–	–
Xərc	(302)	(40)	(342)
31 dekabr 2014-cü il	(302)	(40)	(342)

Aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat müvafiq aktivlərin balans dəyərindən çıxılır. Tələblər, zəmanətlər və təəhhüdlər üçün ehtiyatlar öhdəliklərdə qeydə alınır.

13. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2014</i>	<i>2013 (Yenidən hesablanmış)</i>	<i>2012 (Yenidən hesablanmış)</i>
Digər maliyyə aktivləri			
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə hesablaşmalar	93	24	4
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	9	27	–
Cəmi digər maliyyə aktivləri	102	51	4
Digər qeyri-maliyyə aktivləri			
Ödənilməmiş borclar müqabilində götürülmüş daşınmaz əmlak	524	696	350
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişləri	302	–	–
Təxirə salınmış xərclər	67	52	35
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	893	748	385
Çıxılsın: digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (Qeyd 12)	(302)	–	–
Digər aktivlər	693	799	389

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2014</i>	<i>2013 (Yenidən hesablanmış)</i>	<i>2012 (Yenidən hesablanmış)</i>
Digər maliyyə öhdəlikləri			
Ödəniləcək dividendlər	1,915	51	83
Ödənilməkdə olan vəsaitlər	1,368	184	23
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	3,283	235	106
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri			
Mənfəət vergisi istisna olmaqla digər vergilər	120	14	–
Hesablanmış xərclər	32	29	108
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	41	42	28
Şərti öhdəliklər üzrə ehtiyat	40	–	–
Təxirə salınmış gəlir	2	22	28
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	235	107	164
Digər öhdəliklər	3,518	342	270

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Müddətli depozitlər və kreditlər	161,379	15,790	23,013
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan alınmış kreditlər	7,940	7,734	4,545
Cari hesablar	5,136	43	40
Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankından alınmış kreditlər	1,618	2,888	2,702
Blok edilmiş hesablar	1,299	1,794	2,293
Azərbaycan Respublikasının İpoteka Fonduna ödəniləcək məbləğlər	752	782	810
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	178,124	29,031	33,403
Zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılanlar (Qeyd 17)	1,255	1,255	1,256
Kreditlər üzrə girov kimi saxlanılanlar (Qeyd 8)	155,024	–	–

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Maliyyə Nazirliyi Bankda 155,024 min AZN (2013-cü il: sıfır, 2012-ci il: sıfır) məbləğində depozit yerləşdirmişdir. Bu depozitin müddəti 2015-ci il ərzində başa çatır və üzərinə aylıq LIBOR üstə gəl 1.75% dərəcəsi ilə illik faiz hesablanır. Bu vəsait bir əlaqəli tərəf olan şirkətə verilmiş krediti yenidən maliyyələşdirmək üçün istifadə edilmişdir. Verilmiş kreditin müddəti 2015-ci ildə başa çatır və üzərinə 2% üstə gəl aylıq LIBOR dərəcəsi ilə illik faiz hesablanır.

23 dekabr 2010-cu ildə Bank Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin proqramı olan Milli Sahibkarlığa Kömək Fondu ilə kiçik və orta müəssisələrin maliyyələşdirilməsi üçün kredit razılaşması imzalamışdır. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1% dərəcəsi ilə verilir və müddəti 2015-2020-ci illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri müvafiq borcalanlara illik 6% dərəcəsi ilə kreditlər vermək üçün istifadə edir.

20 dekabr 2006-cı ildə Bank ARMB-nin proqramı olan Azərbaycan İpoteka Fondu ilə fiziki şəxslərə uzunmüddətli ipoteka kreditlərinin verilməsi haqqında kredit razılaşmasını imzalamışdır. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1%-4% dərəcəsi ilə verilir və müddəti 2022-2037-ci illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri illik 7.0%-dən çox olmayan faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara təkrar kreditlər vermək üçün istifadə edir.

Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı ilə kredit razılaşmasına məhdudlaşdırıcı normativlər, o cümlədən girovlar, sərəncam vermə, borc vermə, mənfəətin pay bölgüsü razılaşmaları, aktivlərin satılması, birləşdirmə və s. ilə bağlı normativlər, eləcə də maliyyə nəticələri ilə bağlı normativlər daxildir. 31 dekabr 2014-cü il tarixində Bank istənilən bir tərəfə, əlaqəli tərəf olan istənilən bir tərəfə və əlaqəli tərəfə maksimal risk həcmi üzrə məhdudlaşdırıcı normativləri pozmuşdur. Pozulma nəticəsində kredit verən kreditin tam məbləğinin dərhal ödənilməsinə tələb edə bilər və bu kredit "tələbli kredit" kimi təsnif edilir. İndiyə qədər razılaşma əsasında öhdəliyin pozulmasına dair Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı tərəfindən heç bir iddia qaldırılmamışdır. Sonrakı dövrdə, 19 may 2015-ci il tarixində Bank Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankından kreditörün 31 dekabr 2014-cü il tarixinə və sonrakı dövrdə pozulmuş normativlərə riayət etməyi tələb etmək hüququndan istifadə etməməyə razılaşdığını bildiren məktub almışdır.

15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılar daxil edir:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Cari hesablar	22,891	20,454	17,763
Müddətli depozitlər	36,464	26,904	18,699
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	59,355	47,358	36,462
Zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılanlar (Qeyd 17)	14	39	9

31 dekabr 2014-cü il tarixində Bankın cəmi qalığı 32,797 min AZN və ya müştərilər qarşısında öhdəliklərin 55%-i (2013-cü il: 20,279 min AZN və müştərilər qarşısında cəmi öhdəliklərin 43%, 2012-ci il: 16,839 min AZN və ya müştərilər qarşısında cəmi öhdəliklərin 46%-i) məbləğində 10 ən iri müştəri (2013-cü il: 10, 2012-ci il: 10) qarşısında öhdəliyi olmuşdur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər (davamı)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur:

	2014	2013 (Yenidən hesablanmış)	2012 (Yenidən hesablanmış)
Fiziki şəxslər	31,258	27,327	18,094
Tikinti	11,399	503	69
Sığorta şirkətləri və digər qeyri-bank maliyyə institutları	9,172	10,558	10,415
Ticarət və xidmət	4,600	6,613	5,968
Nəqliyyat və rabitə	1,944	463	411
Dövlət və ictimai təşkilatlar	799	1,222	1,224
İstehsalat	121	602	267
Kənd təsərrüfatı	2	70	10
Sair	60	–	4
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	59,355	47,358	36,462

16. Kapital

Buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş adi səhmlərdə hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Adi səhmlərin sayı	Adi səhmin nominal dəyəri, AZN ilə	Cəmi, AZN ilə
31 dekabr 2012-ci il	12,242,908	1	12,242,908
Yerli uçot üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitallaşdırılması	1,204,410		1,204,410
31 dekabr 2013-cü il	13,447,318		13,447,318
Səhm kapitalında artım	36,552,682	1	36,552,682
31 dekabr 2014-cü il	50,000,000		50,000,000

Səhmdarların 19 iyul 2013-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə 31 dekabr 2012-ci il tarixində başa çatan il üzrə 1,204 min AZN məbləğində yerli uçot üzrə xalis mənfəət kapitala yönəldilmişdir. Nizamnamə kapitalı 1,204 min AZN məbləğində 12,243 min AZN-dən 13,447 min AZN-ə qədər artırılmışdır.

Səhmdarların 8 dekabr 2014-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə nizamnamə kapitalı 36,553 min AZN məbləğində 13,447 min AZN-dən 50,000 min AZN-ə qədər artırılmışdır. Adi səhmlər buraxılmış və mövcud səhmdarlar tərəfindən bir adi səhm üçün 1 AZN ödəməklə nağd pula alınmışdır.

Səhmlərin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qiymətli Kağızlar Komitəsi tərəfindən rəsmi şəkildə qeydiyyatda alınması 15 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatdırılmışdır, beləliklə, 31 dekabr 2014-cü il tarixinə buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 1 AZN olmaqla 50,000,000 adi səhmdən ibarət olmuşdur (2013-cü il: bir səhmin nominal dəyəri 1 AZN olmaqla 13,447,318 adi səhm; 2012-ci il: bir səhmin nominal dəyəri 1 AZN olmaqla 12,242,908 adi səhm). Hər bir adi səhm bir səs hüququ verir.

Səhmdarların 2 sentyabr 2014-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə Bank 31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə adi səhmlərlə bağlı cəmi 1,864 min AZN (2013-cü il: sıfır) məbləğində dividendlər elan etmişdir. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə və daha sonra Bankın səhmdarları həmin dividendləri paylamamışdır. Bu məsələ maliyyə hesabatlarının yenidən hesablanmasını nəzərə almaqla yenidən nəzərdən keçirilir.

Bankın nizamnamə kapitalı səhmdarlar tərəfindən Azərbaycan manatı ilə qoyulmuş və onlar dividendləri və hər hansı kapital paylarını Azərbaycan manatı ilə almaq hüququna malikdirlər.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

2014-cü ilin ikinci yarısında xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinə nəzərə alaraq iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı mövcud olan qeyri-müəyyənliklər Bankın gələcək maliyyə vəziyyətinə, əməliyyat və biznes perspektivlərinin nəticələrinə mənfi təsir göstərə bilər. Bundan başqa, Qeyd 25-də təsvir edildiyi kimi 21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı əsas valyutalara nisbətə təxminən 34% devalvasiya etmişdir.

Hal-hazırda Bankın fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Bankın nəticələrinə və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektə olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhli ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycan Respublikasında son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları bu qanunvericiliyin şərh edilməsi və tətbiqində daha sərt mövqe tuta bilərlər, buna görə də gələcəkdə vergi orqanları Bankın əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarilə müvafiq orqanlar tərəfindən əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama aparmaq qərarı qəbul edildiyi ildən birbaşa əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər. Son vergi yoxlaması 2012-ci maliyyə ilini əhatə etmişdir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi, valyuta və gömrük mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara riayət etməyi tələb edir. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bank aşağıdakı iki əmsal istisna olmaqla, bu əmsallara riayət etmişdir:

- Bir borc alan və ya bir-biri ilə əlaqədar borc alanlar qrupu üzrə risklərin maksimum həddi kredit tələbi üzrə təminatın bazar dəyəri təmin etdiyi öhdəlik məbləğinin 100 faizindən, təminat daşınmaz əmlak olduqda 150 faizindən az olmamalıdır. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın əmsalı 301% olmuşdur.

Bu uyğunsuzluğun nəticəsi olaraq Bank cari pozuntunu aradan götürmək üçün tədbirlər hazırlamışdır. Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə, 1 may 2015-ci ildə Bank ARMB-dən hazırda Banka qarşı sanksiyaların tətbiq edilməməsi haqqında məktub almışdır.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Bank tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqda vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Bankın ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)**Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər (davamı)**

İstifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlərə dair razılaşma Bank üçün əlverişsiz şərtlər, o cümlədən təkrar maliyyələşdirmə dərəcəsində dəyişiklik, inflyasiya, məzənnədə dəyişiklik və s. yarandığı halda Bankın birtərəfli olaraq razılaşmadan çıxmaq hüququnu nəzərdə tutur.

Lazım olduğu halda Bank kreditlə bağlı maliyyə alətlərini dəstəkləmək üçün girov tələb edir. Saxlanılan girov dəyişir, lakin bank depozitləri, dövlət qiymətli kağızları, aparıcı maliyyə institutlarının qiymətli kağızları və digər aktivləri daxil edə bilər.

31 dekabrda Bankın maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2014	2013	2012
Kreditlə bağlı təəhhüdlər			
İstifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlər	7,239	7,067	5,916
Akkreditivlər	–	1,748	1,038
Zəmanətlər	7,347	6,401	4,485
	14,586	15,216	11,439
Əməliyyat lizinqi üzrə təəhhüdlər			
1 ildən çox	223	344	344
1 ildən 5 ilədək	148	193	288
5 ildən çox	–	–	–
	371	537	632
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girov çıxıldıqdan əvvəl)	14,957	15,753	12,071
Çıxılın: zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan depozitlər (Qeyd 14,15)	(1,269)	(1,294)	(1,265)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	13,688	14,459	10,806

18. Xalis haqq və komissiya gəliri

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Hesablaşma əməliyyatları	454	490
Plastik kart əməliyyatları	400	369
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	297	286
Zəmanətlər və təəhhüdlər	296	150
Digər	96	55
Haqq və komissiya gəliri	1,543	1,350
Plastik kart əməliyyatları	(223)	(211)
Hesablaşma əməliyyatları	(123)	(118)
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	(45)	(2)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(19)	(17)
Digər	(1)	(1)
Haqq və komissiya xərcləri	(411)	(349)
Xalis haqq və komissiya gəliri	1,132	1,001

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. İşçilər üzrə, ümumi və inzibati xərclər

İşçilər üzrə xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Əmək haqqı və mükafatlar	(2,516)	(2,144)
Sosial sığorta xərcləri	(497)	(431)
İşçilər üzrə digər xərclər	(24)	(35)
İşçilər üzrə xərclər	(3,037)	(2,610)

Ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Yerləşmə və icarə haqqı	(694)	(684)
Əməliyyat vergiləri	(288)	(93)
Rabitə	(211)	(218)
Təhlükəsizlik	(210)	(180)
Marketinq və reklam	(126)	(81)
Hüquq və məsləhət xidmətləri	(121)	(99)
Əmanətlərin sığortalanması xərcləri	(105)	(93)
Əmlak və avadanlıqların təmiri və texniki xidməti	(104)	(59)
Məlumatların işlənməsi	(60)	(43)
Ofis təchizatı	(57)	(58)
Kommunal xərclər	(32)	(27)
İşgüzar səfərlər və əlaqəli xərclər	(31)	(33)
Digər	(118)	(73)
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	(2,157)	(1,741)

20. Risklərin idarə edilməsi**Ön söz**

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bank əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

İdarə heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

Müşahidə Şurası

Müşahidə Şurası risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit komitəsi

Audit komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fəaliyyətinə nəzarət edir.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risk komitəsi

Risk komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental risk məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması bölməsi

Risklərin idarə olunması bölməsi müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. Müşahidə Şurası rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə bankın risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Bankın bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Bankın bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

Risklərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Risklərin konsentrasiyası bir sıra biznes tərəfdaşı analogi fəaliyyət növləri ilə məşğul olanda və ya onların fəaliyyəti eyni coğrafi bölgədə həyata keçiriləndə və ya biznes tərəfdaşları oxşar iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olanda və nəticədə iqtisadi, siyasi və digər şərtlərdə dəyişikliklər həmin biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə eyni təsir göstərəndə yaranır. Risklərin konsentrasiyası Bankın fəaliyyət nəticələrinin xüsusi sənaye sahəsinə və ya coğrafi bölgəyə təsir göstərən dəyişikliklərə qarşı nisbi həssaslığını əks etdirir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfellerin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirməmələrinə görə Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank fərdi kreditə və ya əməliyyatlara aid olan riski, eləcə də ümumi portfel üzrə riski müəyyən edir, ölçür, monitorinqini həyata keçirir və nəzarət edir. Bank ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və sektor, region və məhsullar üzrə konsentrasiyalarla əlaqədar Bankın qəbul etməyə hazır olduğu risk həcmnin limitlərini müəyyən edir və həmin limitlərə riayət edilməsinin monitorinqini aparır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentləri üzrə maksimal kredit riskinin həcmi, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə təmsil olunur.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərle qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə qiymətləndirilir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sistemində əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

Bank tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

- ▶ **Yüksək reytingli** – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- ▶ **Standart reytingli** – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.
- ▶ **Qeyri-standart reytingli** – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və/və ya faiz borclarında gecikmələr olmayan və maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş						Cəmi 2014
	Yüksək reyting 2014	Standart reyting 2014	Qeyri-standart reyting 2014	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2014	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2014		
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitlərindən başqa)	5	–	47,879	–	–	–	47,879
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	–	1,346	–	–	–	1,346
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları (korporativ səhmlər istisna olmaqla)	7	9,999	4,775	–	–	–	14,774
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	155,026	–	–	–	–	155,026
Dövlətə məxsus müəssisələr							
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri		–	5,067	21,967	4,664	–	31,698
Korporativ kreditlər		–	11,331	3,521	1,607	6,180	22,639
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar		–	2,453	6	874	1,284	4,617
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri		–	713	–	40	–	753
Sair maliyyə aktivləri		–	102	–	–	–	102
Cəmi		165,025	73,666	25,494	7,185	7,464	278,834

Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş						Cəmi 2013
	Yüksək reyting 2013	Standart reyting 2013	Qeyri-standart reyting 2013	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş 2013	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş 2013		
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitlərindən başqa)	5	–	12,779	–	–	–	12,779
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	–	12,366	–	–	–	12,366
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları (korporativ səhmlər istisna olmaqla)	7	1,486	5,203	–	–	–	6,689
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	–	–	–	–	–	–
Dövlətə məxsus müəssisələr		–	–	–	–	–	–
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri		–	3,859	22,266	2,498	–	28,623
Korporativ kreditlər		–	15,297	5,514	1,145	5,697	27,653
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar		–	2,460	457	511	714	4,142
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri		–	782	–	–	–	782
Sair maliyyə aktivləri		–	51	–	–	–	51
Cəmi		1,486	52,797	28,237	4,154	6,411	93,085

Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlərə görə təhlili aşağıda təqdim edilir. Vaxtı keçmiş kreditlərin əksəriyyəti dəyərsizləşmiş hesab olunmur.

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin müddətlərinin maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə təhlili*

	30 gündən az 2014	31-60 gün 2014	61-90 gün 2014	90 gündən çox 2014	Cəmi 2014
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Dövlətə məxsus müəssisələr	-	-	-	-	-
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	734	501	398	3,031	4,664
Korporativ kreditlər	739	360	22	486	1,607
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	131	49	156	538	874
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	-	40	-	-	40
Cəmi	1,604	950	576	4,055	7,185

	30 gündən az 2013	31-60 gün 2013	61-90 gün 2013	90 gündən çox 2013	Cəmi 2013
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Dövlətə məxsus müəssisələr	-	-	-	-	-
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	845	255	151	1,247	2,498
Korporativ kreditlər	88	42	172	843	1,145
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	35	15	33	428	511
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	-	-	-	-	-
Cəmi	968	312	356	2,518	4,154

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat haqqında daha ətraflı məlumat 8-ci Qeyddə təqdim edilir.

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar Məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin yaranması ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədək ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Maliyyə zamanətləri və akkreditivləri kreditlərlə eyni qaydada qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

Bankın maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi konsentrasiya belədir:

	2014				2013			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər xarici ölkələr	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər xarici ölkələr	Cəmi
Aktivlər								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	51,356	14,763	66	66,185	9,437	5,289	122	14,848
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,346	-	-	1,346	10,796	-	1,570	12,366
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	15,229	-	-	15,229	7,144	-	-	7,144
Müştərilərə verilmiş kreditlər	202,553	-	-	202,553	51,128	-	-	51,128
Sair maliyyə aktivləri	102	-	-	102	51	-	-	51
	270,586	14,763	66	285,415	78,556	5,289	1,692	85,537
Öhdəliklər								
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	170,151	7,973	-	178,124	17,462	11,569	-	29,031
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	59,355	-	-	59,355	47,358	-	-	47,358
Sair maliyyə öhdəlikləri	3,283	-	-	3,283	235	-	-	235
	232,789	7,973	-	240,762	65,055	11,569	-	76,624
Xalis aktivlər/(öhdəliklər)	37,797	6,790	66	44,653	13,501	(6,280)	1,692	8,913

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı müxtəlif növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də məcburi ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. ARMB banklardan ani likvidlik əmsalını minimum 30% saxlamağı tələb edir. 31 dekabrda bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2014, %	2013, %
Ani likvidlik əmsalı (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər / tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	237.4	82.2

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qədər qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəllərdə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın 31 dekabrda maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq Bankın əmanətçinin tələbinə əsasən əmanət şərtinin əsas məbləğlərini ödəmək öhdəliyi var. Lakin, əmanətin saxlanması tarixinə uyğun olaraq Bank əmanətin orta müddəti aşağıda göstərilən müştəri əmanətlərinin müqavilə üzrə ödəmə müddətindən çox olacağını gözləyir.

31 dekabr 2014-cü il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	11,991	163,284	5,225	822	181,322
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	34,028	14,755	16,589	-	65,372
Digər öhdəliklər	3,283	-	-	-	3,283
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	49,302	178,039	21,814	822	249,977

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2013-cü il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	2,845	20,203	7,105	874	31,027
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	27,805	19,070	1,710	–	48,585
Digər öhdəliklər	235	–	–	–	235
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	30,885	39,273	8,815	874	79,847

Aşağıdakı cədvəldə Bankın kreditlə bağlı təəhhüdlərinin müqavilə müddətləri göstərilir. Hər bir istifadə edilməmiş kredit öhdəliyi istifadə edilə bildiyi ən erkən tarixi daxil edən vaxt civarına salınır. Buraxılmış maliyyə zamanətləri müqavilələri üçün zamanətin maksimal məbləği zamanətin çağırılı bildiyi ən erkən dövrə aid edilir.

	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
2014	10,649	3,684	209	44	14,586
2013	11,240	2,062	1,883	31	15,216

Bank gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaqdır.

Bankın öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində dövlət təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Bankın əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Yaxın gələcəkdə Bankın maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Bank əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımi ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Müddətlər üzrə təhlili cari hesabların tarixi sabitliyini əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılmışdır. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödəniləcək məbləğlərə daxil edilməmişdir.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Bank əhəmiyyətli kapital, korporativ sabit gəlir və ya törəmə alətlərə malik deyildir.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Aşağıdakı cədvəldə, bütün digər göstəricilər sabit qalmaqla, Bankın mənfəət və ya zərər haqqında hesabatının faiz dərəcələrindəki məntiqi baxımdan mümkün olan dəyişikliklərə həssaslığı nümayiş etdirilir.

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. Kapitalın həssaslığı gəlirlilik əyrisindən paralel kənarlaşmaların olması fərziyyəsi əsasında faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin 31 dekabr tarixinə müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərini yenidən qiymətləndirməklə hesablanır. Bununla bərabər, yerli bazarda satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinin faiz dərəcəsi alış və ya satış zamanı həmin qiymətli kağızlar üzrə hesablanmış endirimə və ya əlavəyə (alınmış və ya satılmış qiymətli kağızların faktiki qiymətinə daxil edilir) əsaslandığı üçün, müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə tətbiq edilən dərəcələrdə hər hansı dəyişikliklər kapitalla heç bir təsir göstərmir.

	31 dekabr 2014-cü il	31 dekabr 2013-cü il
ABŞ dolları	+0.02%/-0.02% (31)/31	+0.03%/-0.03% (1)/1

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)***Valyuta riski*

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. İdarə Heyəti ARMB göstərişlərinə uyğun olaraq valyuta pozisiyaları üzrə limitlər müəyyən etmişdir. Pozisiyalara gündəlik monitorinq edilir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabrda Bankın qeyri-ticarət monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətləri üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil, bütün digər göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, valyuta məzənnəsinin AZN-ə qarşı məntiqi dərəcədə mümkün olan hərəkətinin mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatə təsirini (valyutaya qarşı həssas olan qeyri-ticarət monetar aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərinə görə) hesablayır. Kapitala təsir mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatə təsirdən fərqlənmir. Cədvəldə mənfi məbləğ mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə xalis potensial artmanı əks etdirir.

<i>Valyuta</i>	<i>Məzənnədə artım % 2014</i>	<i>Vergidən əvvəl mənfəətə təsir 2014</i>	<i>Məzənnədə artım % 2013</i>	<i>Vergidən əvvəl mənfəətə təsir 2013</i>
ABŞ dolları	35.00%	1,489	1.37%	22
AVRO	35.00%	(1)	10.16%	(2)

<i>Valyuta</i>	<i>Məzənnədə azalma % 2014</i>	<i>Vergidən əvvəl mənfəətə təsir 2014</i>	<i>Məzənnədə azalma % 2013</i>	<i>Vergidən əvvəl mənfəətə təsir 2013</i>
ABŞ dolları	-8.74%	(372)	-1.37%	(22)
AVRO	-10.70%	–	-10.16%	2

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini təmin edə bilməz, lakin Bankın bu riskləri idarə etmək üçün nəzarət sistemi var. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, məlumat bazasına daxil olma, əməliyyatların təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Ədalətli dəyərin ölçülməsi**Ədalətli dəyər iyerarxiyası**

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə uçota alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələr üzrə təhlili verilir:

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda kvotasiya edilən qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2014-cü il	11,764	3,010	455	15,229
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2014-cü il	66,185	–	–	66,185
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	1,346	1,346
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	202,553	202,553
Sair maliyyə aktivləri	31 dekabr 2014-cü il	–	–	102	102
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	178,124	178,124
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	59,355	59,355
Sair maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2014-cü il	–	–	3,283	3,283

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda kvotasiya edilən qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2013-cü il	4,688	2,001	455	7,144
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2013-cü il	14,848	–	–	14,848
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	12,366	12,366
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	51,128	51,128
Sair maliyyə aktivləri	31 dekabr 2013-cü il	–	–	51	51
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	29,031	29,031
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	–	–	47,358	47,358
Sair maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2013-cü il	–	–	235	235

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)**Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)***Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri*

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir.

	<i>Balans dəyəri 2014</i>	<i>Ədalətli dəyər 2014</i>	<i>Tanınmamış gəlir/(zərər) 2014</i>	<i>Balans dəyəri 2013</i>	<i>Ədalətli dəyər 2013</i>	<i>Tanınmamış gəlir/(zərər) 2013</i>
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	66,185	66,185	–	14,848	14,848	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,346	1,346	–	12,366	12,366	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	202,553	201,968	585	51,128	51,157	(29)
Sair maliyyə aktivləri	102	102	–	51	51	–
Maliyyə öhdəlikləri						
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	59,355	58,955	(400)	47,358	47,161	(197)
Banklara ödəniləcək məbləğlər	178,124	172,099	(6,025)	29,031	26,231	(2,800)
Sair maliyyə öhdəlikləri	3,283	3,283	–	235	235	–
Realizasiya olunmamış ədalətli dəyerdə cəmi tanınmamış dəyişikliklər			(5,840)			(3,026)

Qiymətləndirmə üsulları və ehtimalları

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə hələ əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal xüsusi bitmə müddəti olmayan müddətsiz depozitlərə və əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları

Hər hansı qiymətləndirmə modelləri ilə dəyəri müəyyən edilən satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları əsas etibarilə kvotasiya edilməyən kapitaldan və borc qiymətli kağızlarından ibarətdir. Bu qiymətli kağızların dəyəri bəzi hallarda yalnız bazarda müşahidə edilən məlumatları, digər hallarda isə bazarda həm müşahidə edilən, həm də müşahidə edilməyən məlumatları əks etdirən modellər vasitəsilə müəyyən edilir. Bazarda müşahidə edilməyən giriş məlumatlarına investisiya obyektinin gələcək maliyyə göstəriciləri, onun risk profili, eləcə də investisiya obyektinin fəaliyyət göstərdiyi sənaye sahəsi və coğrafi yurisdiksiya ilə bağlı iqtisadi fərziyyələr daxildir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kvotasiya edilməyən alətlərin, müştərilərə verilmiş kreditlərin, müştəri depozitlərinin, kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin, banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklərin, digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin, maliyyə lizinqinə əsasən öhdəliklərin ədalətli dəyərini ölçmək üçün gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti eyni şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti olan borclar üçün hazırda mövcud olan dərəcələrlə diskont edilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi "Risklərin idarə edilməsi" adlı 20-ci Qeyddə göstərilir.

	2014			2013		
	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	66,185	–	66,185	14,848	–	14,848
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,188	158	1,346	12,208	158	12,366
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	710	14,519	15,229	7,144	–	7,144
Müştərilərə verilmiş kreditlər	168,251	34,302	202,553	17,867	33,261	51,128
Əmlak və avadanlıqlar	–	814	814	–	508	508
Qeyri-maddi aktivlər	–	306	306	–	55	55
Cari mənfəət vergisi aktivləri	–	437	437	–	–	–
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	675	–	675	1,064	–	1,064
Digər aktivlər	693	–	693	799	–	799
Cəmi	237,702	50,536	288,238	53,930	33,982	87,912
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	169,717	8,407	178,124	19,143	9,888	29,031
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	47,977	11,378	59,355	45,887	1,471	47,358
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	–	–	–	282	–	282
Sair öhdəliklər	3,518	–	3,518	342	–	342
Cəmi	221,212	19,785	240,997	65,654	11,359	77,013
Xalis	16,490	30,751	47,241	(11,724)	22,623	10,899

23. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar

24 sayılı "Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar" MHBS-ə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti olan hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti olan tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Səhmdarlar vasitəsilə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının hökuməti Bankın fəaliyyətinə nəzarət edir. Azərbaycan Respublikasının hökuməti öz dövlət orqanları və digər təşkilatlar (birlikdə "dövlət müəssisələri") vasitəsilə əhəmiyyətli sayda müəssisələrə birbaşa və ya dolayısı ilə nəzarət edir və bunlara əhəmiyyətli təsir göstərir. Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ictimaiyyətə və ya mülkiyyəti/nəzarəti altında olan müəssisələrə hökumətin mülkiyyətində və ya birbaşa və ya dolayısı ilə nəzarəti altında olan müəssisələrin tam siyahısını təqdim etmir. Belə vəziyyətdə Bankın rəhbərliyi yalnız hazırkı daxili idarəetmə sisteminin dövlətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlarla bağlı təqdim etməyə imkan verdiyi məlumatı, habelə rəhbərliyin ən yaxşı biliyinə görə dövlətin nəzarəti altında olan müəssisə hesab oluna bilən müəssisələr haqqında məlumatları açıqlamışdır.

Aidiyyəti olan şəxslər aidiyyəti olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər və aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılmaya bilər.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar (davamı)

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2014			2013		
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti
1 yanvarda kredit qalığı, ümumi	-	-	65	-	-	88
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	154,943	334	-	-	375
İl ərzində kredit ödəmələri	-	-	(336)	-	-	(398)
Digər hərəkətlər	-	84	(3)	-	-	-
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	-	155,027	60	-	-	65
Çıxılsın: 31 dekabrda dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	-	-	(4)	-	-	(3)
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	-	155,027	56	-	-	62
Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	84	3	-	-	3
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmə xərci	-	-	(1)	-	-	(5)

	2014			2013		
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti
1 yanvara depozitlər	-	-	5	-	-	10
İl ərzində alınmış depozitlər	-	-	29	-	-	23
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	-	-	(34)	-	-	(28)
31 dekabrda depozitlər	-	-	-	-	-	5
31 dekabrda cari hesablar	-	784	98	-	-	26
Depozitlər üzrə faiz xərci	-	-	1	-	-	1
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	-	-	-	1,177	1,451	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	-	-	2	1,570	-
Banklar və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	-	162,964	-	1,184	4,590	-
Digər əməliyyat xərcləri	-	100	-	-	-	-
Sosial sığorta üçün tutulmalar	-	69	-	-	-	-
Komissiya gəliri	-	-	3	-	-	4

Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Əmək haqqı və digər ödənişlər	417	330
Sosial sığorta xərcləri	60	58
Əsas rəhbərlik heyətinə cəmi ödənişlər	477	388

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə əsas rəhbərlik heyəti on üç (2013-cü il: on üç) üzvdən ibarət olmuşdur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığına ARMB-nin Banka nəzarət etdiyi zaman müəyyən etdiyi normativlərdən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və sağlam kapital nisbətlərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB kapitalın adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan kapital üçün minimal 1-ci dərəcəli kapitalı və məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin, müvafiq olaraq, 6% və 12%-i dərəcələrində saxlamağı tələb edir.

31 dekabr 2014-cü və 2013-cü il tarixlərinə Bankın bu əsasla 1-ci dərəcəli kapitalı və məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2014	2013
1 dərəcəli kapital	51,544	13,383
2 dərəcəli kapital	2,674	2,960
Çıxılın: kapitaldan tutulmalar	(458)	(458)
Cəmi nizamlayıcı kapital	53,760	15,885
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	225,196	89,356
Kapital adekvatlığı əmsalı (1 dərəcəli kapital)	22.89%	14.98%
Kapital adekvatlığı əmsalı (Cəmi kapital)	23.87%	17.78%

25. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr

21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı ABŞ dollarına və digər əsas valyutalara qarşı təxminən 34% devalvasiya etmişdir. Devalvasiyadan əvvəl və sonra məzənnələr 1 ABŞ dollara qarşı, müvafiq olaraq, 0.786 AZN və 1.050 AZN olmuşdur. Bu hadisə Bankın gələcək nəticələri və maliyyə vəziyyətinə, o cümlədən kredit portfelinin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Bankın biznesinin yaxın gələcəkdə davamlılığını və inkişaf etməsini dəstəkləmək məqsədilə Bank zəruri hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görmüşdür.